

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ
РОМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І
ПЕРЕКЛАДУ**

**Кафедра італійської і французької
філології та перекладу**

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Кафедра	Кафедра італійської і французької філології та перекладу
Факультет	Факультет романської філології і перекладу
Викладач	доктор філол. наук. Корбозерова Н.М., професор кафедри італійської і французької філології та перекладу
Статус дисципліни	вибіркова дисципліна професійної і практичної підготовки
Курс, семестр	1 курс, I семестр
Обсяг дисципліни у кредитах ЄКТС / загальна кількість годин	3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі: лекції – 10 год\2 год семінарські заняття – не передбачено практичні заняття – 20 год\ 2 год самостійна робота – 60 год.\86 год
Мова викладання	Італійська, українська
Коротка анотація дисципліни (Що я вивчатиму?)	Метою курсу є формування у здобувачів фахової компетентності щодо мовленнєвих жанрів як об'єктів лінгвістичного та перекладознавчого аналізу. Дисципліна спрямована на ознайомлення з основами теорії мовленнєвих жанрів, їх класифікацією, функціонально-стилістичними особливостями, прагматикою та культурною обумовленістю. Значну увагу приділено вивченню жанрів у контексті комунікативної ситуації, а також перекладознавчому аспекту: стратегіям і труднощам міжкультурної трансляції жанрових структур і прагматичних установок. У курсі розглядаються питання типології жанрів у різних дискурсах (публіцистичному, академічному, художньому, інституційному, цифровому), а також особливості жанрової варіативності у міжмовному та міжкультурному контекстах. Студенти аналізують конкретні приклади жанрових текстів

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

**«Теоретичні засади мовленнєвих жанрів у
контексті комунікації, типології та
перекладу»**

Спеціальність: B11 Філологія

Спеціалізація: B11.052 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – італійська

Освітня програма:

Сучасні лінгвістичні і перекладознавчі студії та міжкультурна комунікація (італійська мова і друга іноземна мова)

	рідною та іноземними мовами, зіставляючи їхню лінгвістичну організацію, комунікативні цілі, стереотипи оформлення та перекладознавчі виклики. Опанування дисципліни сприятиме розвитку навичок критичного аналізу текстів, перекладацької чутливості до жанрових маркерів та комунікативних намірів автора, а також підвищить здатність адаптувати тексти відповідно до вимог цільової культури та комунікативної ситуації.
Мета вивчення дисципліни (Чому це цікаво й потрібно вивчати?)	Метою дисципліни є формування у здобувачів освіти цілісного уявлення про мовленнєві жанри як складову комунікативної діяльності та об'єкт лінгвістичного і перекладознавчого аналізу; поглиблення знань щодо типології, функціональних характеристик і стилістичних особливостей жанрів у різних видах дискурсу; розвиток умінь і навичок ідентифікації, аналізу, інтерпретації та перекладу жанрово маркованих текстів з урахуванням прагматичних, соціокультурних та мовнотипологічних чинників. Курс також має на меті сформувати здатність студентів адекватно реагувати на жанрову специфіку текстів у процесі міжкультурної комунікації та перекладу, обґрунтовувати перекладацькі рішення відповідно до комунікативної ситуації, жанрових конвенцій та очікувань цільової аудиторії. Вивчення цієї дисципліни є актуальним і необхідним, оскільки: • забезпечує глибоке розуміння художнього мовленнєві жанри виступають ключовим інструментом організації комунікації в різних соціокультурних контекстах; • розуміння жанрових особливостей сприяє ефективній міжмовній і міжкультурній взаємодії, що є важливим у сучасному глобалізованому світі; • жанровий аналіз допомагає підвищити якість перекладу, забезпечуючи адекватне відтворення смислових, стилістичних і прагматичних характеристик тексту; • оволодіння знаннями про типологію та функції мовленнєвих жанрів розвиває критичне мислення, лінгвістичну компетентність і професійні навички в галузі філології, лінгвістики та перекладознавства; • дослідження жанрів сприяє глибшому розумінню культурних кодів і традицій різних мовних спільнот, що є необхідним для фахівців у сфері мовної комунікації та перекладу.
Результати навчання (Чому я навчуся на цій дисципліні?)	Після опанування курсу студенти мають: Знати: • основні концепції та класифікації мовленнєвих жанрів у контексті комунікативної діяльності; • типологію жанрів усного та письмового мовлення, їх функції та структурні особливості;

	• особливості жанрової специфіки у різних соціокультурних та міжмовних контекстах; • методи аналізу жанрових характеристик текстів у комунікації та перекладі; • термінологію та основні поняття жанрової типології у лінгвістиці та перекладознавстві. Уміти: • ідентифікувати та класифікувати мовленнєві жанри у різних комунікативних ситуаціях; • проводити жанровий аналіз текстів з урахуванням їх функціонального, стилістичного та прагматичного аспектів; • застосовувати знання про жанри для вибору адекватних перекладацьких стратегій; • адаптувати переклад відповідно до жанрових норм цільової мови та культури; • критично оцінювати якість перекладу з огляду на жанрову специфіку; • користуватися науковими джерелами для глибшого розуміння мовленнєвих жанрів і підвищення професійної компетентності.
Компетентності <i>(Яку сукупну користь я отримаю від вивчення цієї дисципліни?)</i>	Знання: • Знати основні теорії жанрової типології та класифікації мовленнєвих жанрів у контексті комунікації; • Знати функціональні, структурні та стилістичні особливості основних жанрів усного і письмового мовлення; • Знати принципи жанрового аналізу текстів та особливості їх трансформації в перекладі; • Знати термінологію жанрології, комунікативної лінгвістики та перекладознавства. Уміння: • Аналізувати жанрові характеристики текстів різних видів і функцій у комунікативних ситуаціях; • Визначати жанрову приналежність текстів для коректного вибору перекладацьких стратегій; • Здійснювати адаптацію перекладу з урахуванням жанрових норм цільової мови та культури; • Аргументовано обґрунтовувати перекладацькі рішення з урахуванням жанрової специфіки. Навички: • Володіти методами жанрового аналізу в міжмовному та міжкультурному контекстах; • Застосовувати прийоми стилістичного, прагматичного та комунікативного аналізу для вдосконалення якості перекладу; • Використовувати сучасну термінологію жанрології і перекладознавства в науковій і професійній діяльності; • Проводити жанровий аналіз і критичну оцінку перекладених текстів. Комунікація: • Здатність ефективно пояснювати і аргументувати перекладацькі рішення, пов'язані з жанровою специфікою текстів; • Уміння працювати в команді над проектами, що потребують жанрового підходу; • Здатність вести міжмовний і міжкультурний діалог з урахуванням жанрових норм. Автономність і відповідальність: • Здатність самостійно планувати і організовувати

	перекладацьку діяльність з урахуванням жанрових вимог; • Усвідомлення відповідальності за адекватність і якість жанрово коректного перекладу; • Орієнтованість на безперервний професійний розвиток і самонавчання у сфері жанрології та перекладу.
--	---

Види занять і їхній розподіл за годинами

№ п/п	№ і назва теми (включно з темами, винесеними на самостійне опрацювання)	Кількість годин							
		Денна форма				Заочна форма			
		Раз ом	у тому числі			Разом	у тому числі		
			лекції	семінарські / практичні заняття	самостійна робота		лекції	семінарські / практичні заняття	самостійн а робота
Модуль I									
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади мовленнєвих жанрів у контексті комунікації, типології та перекладу									
1.	Основні теоретичні концепції жанрології: типологія та класифікація мовленнєвих жанрів	18	2	4	12	17	1		16
2.	Структурно-функціональні особливості усних і письмових жанрів у міжмовній комунікації	18	2	4	12	17	1		16
3.	Жанрові характеристики художніх, публіцистичних, наукових та офіційно-ділових текстів	18	2	4	12	19		1	18
4.	Особливості передачі жанрової специфіки в перекладі: проблеми та стратегії адаптації	18	2	4	12	19		1	18
5.	Методи жанрового аналізу в міжкультурному контексті та їх застосування у професійній	18	2	4	12	18			18

	діяльності перекладача.									
	Разом годин за модулем	90	10	20	60	90	2	2	86	

Тематика (змістові модулі) навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. «Теоретичні засади мовленнєвих жанрів у контексті комунікації, типології та перекладу»

Теми:

1. Основні теоретичні концепції жанрології: типологія та класифікація мовленнєвих жанрів
2. Структурно-функціональні особливості усних і письмових жанрів у міжмовній комунікації
3. Жанрові характеристики художніх, публіцистичних, наукових та офіційно-ділових текстів
4. Особливості передачі жанрової специфіки в перекладі: проблеми та стратегії адаптації
5. Методи жанрового аналізу в міжкультурному контексті та їх застосування у професійній діяльності перекладача

Політика оцінювання (розподіл балів і критерії)

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності з вивчення навчальної дисципліни «**Теоретичні засади мовленнєвих жанрів у контексті комунікації, типології та перекладу**» здійснюється в 4-бальній системі («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»)).

Рейтинг вираховується в рейтингових балах, а підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 4-бальною шкалою та за шкалою ЄКТС.

Критерії оцінювання аудиторної та самостійної навчальної роботи студента

Бали, отримані здобувачами вищої освіти за результатами контролю аудиторної та самостійної роботи з дисципліни, викладач занотовує у Журнал обліку роботи викладача і оголошує на практичних/семінарських заняттях.

Оцінка «відмінно» («5») виставляється студенту, якщо теоретичні питання, винесені на розгляд, викладені у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі практичні завдання, передбачені, виконані в повному обсязі. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні матеріалу. Відповіді є змістовними, логічними та чіткими. Мовне оформлення матеріалу є граматично, лексично та стилістично правильним. Допускається до 4-х граматичних, лексичних або орфографічних помилок. 90% – 100% правильно виконаних завдань.

Оцінка «добре» («4») виставляється студенту, якщо теоретичні питання, винесені на розгляд, викладені у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені навчальні практичні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні матеріалу. Відповіді у переважній більшості є змістовними, логічними та чіткими; мовне оформлення матеріалу є граматично, лексично та стилістично коректним (допускається невиконання 1-2 вимог до форми). Допускається до 8 граматичних, лексичних або орфографічних помилок. 75% – 89% правильно виконаних завдань.

Оцінка «задовільно» («3») виставляється студенту, якщо теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру; практичні навички та вміння сформовані недостатньо; більшість завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки, які потребують подальшого усунення. Відповіді є незмістовними, нелогічними та нечіткими; мовне оформлення матеріалу є граматично, лексично та стилістично некоректним (допускається невиконання 3-4 вимог до форми). Допускається до 8 граматичних, лексичних або орфографічних помилок. 50% – 74% правильно виконаних завдань.

Оцінка «незадовільно» («2») виставляється, якщо студент не викладає більшої частини програмного матеріалу, неправильно виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань. Переважна більшість відповідей є незмістовними, нелогічними та нечіткими; мовне оформлення матеріалу є граматично, лексично та стилістично некоректним (допускається невиконання 4-5 вимог до форми). У відповідях студента зафіксовано 12 та більше граматичних, лексичних або орфографічних помилок. Менше 49% правильно виконаних завдань.

У разі невиконання студентом завдань аудиторної та самостійної роботи без поважних причин (таких, що підтверджуються офіційними документами), він отримує «нуль» (0) балів. У випадку наявності зазначених офіційних документів, студент, за письмовою згодою декана факультету та викладача, має право на відпрацювання аудиторної та

самостійної роботи. У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру** шляхом помноження на **10¹**. Студенти мають відпрацювати всі пропущені аудиторні заняття. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити **50**.

Підсумковий модульний контроль проводиться у вигляді написання *модульної контрольної роботи*, що спрямоване на всебічну і комплексну перевірку обсягу, рівня та якості засвоєння знань, навичок та вмінь, визначених у програмі навчальної дисципліни. Модульна контрольна робота є письмовою, складається із двох практичних завдань, кожне з яких оцінюється певною кількістю балів. Отримані за кожне завдання модульної роботи бали трансформуються в загальну оцінку за модульну контрольну роботу за таблицею:

90% і більше	63 - 70 балів	5 (відмінно)
75% - 89%	53 -62балів	4 (добре)
50% - 74%	35 - 52балів	3 (задовільно)
49% і менше	34 бали і менше	2 (незадовільно)

Оцінки трансформуються в **рейтинговий бал за МКР** у такий спосіб:

«відмінно»	50 балів
«добре»	40 балів
«задовільно»	30 балів
«незадовільно»	20 балів
неявка на МКР	0 балів

У разі відсутності студента на МКР без поважних причин (таких, що підтверджуються офіційними документами), він отримує «*нуль*» (0) балів. У випадку наявності зазначених офіційних документів, студент, за письмовою згодою декана факультету та викладача, має право написати МКР в індивідуальному порядку.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни **«Теоретичні засади мовленнєвих жанрів у контексті комунікації, типології та перекладу»** здійснюється у формі заліку.

Вимоги до заліку

Форми контролю:- усна співбесіда;
- виконання практичного завдання.

Критерії оцінювання:

Залік відбувається в усній формі. Оцінювання відповідей здійснюється відповідно до вимог з конкретних складових заліку. На заліку студент має виконати такі **завдання**:

I Відповідь на теоретичне питання

Кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання
5 «відмінно»	Студент вичерпано і повністю засвоїв теоретичний матеріал відповідних курсів (дає вичерпне визначення тих чи інших перекладознавчих категорій та перекладацьких прийомів) та вільно ілюструє вивчені мовні або перекладознавчі явища та закономірності практичними прикладами.
4 «добре»	Студент добре володіє теоретичними знаннями та без суттєвих труднощів ілюструє засвоєні мовні або перекладознавчі явища та закономірності практичними прикладами.
3 «задовільно»	Студент має певні прогалини у теоретичних знаннях з відповідних курсів та недостатньо ілюструє вивчені мовні або перекладознавчі явища та закономірності практичними прикладами.
2 «не задовільно»	Студент не оволодів теоретичними знаннями відповідних курсів та не може навести практичні приклади.

II Лінгвістичний аналіз, інтерпретація італомовного тексту та його переклад:

Кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання
-----------------	----------------------------

5 «відмінно»	Студент виконує еквівалентний переклад запропонованого тексту і демонструє високий рівень володіння теоретичним матеріалом, необхідним для здійснення лінгво-стилістичного аналізу тексту. Допускаються 2-3 несуттєві помилки (орфографічні, граматичні та лексико-стилістичні).
4 «добре»	Студент виконує в цілому еквівалентний переклад запропонованого тексту, але допускає 5-6 несуттєвих помилок (орфографічні, граматичні та лексико-стилістичні). Студент здійснює достатньо адекватний лінгво-стилістичний аналіз.
3 «задовільно»	Студент виконує переклад запропонованого тексту, в якому допускає помилки та пропуски (не більше 7-10 (орфографічних, граматичних та лексико-стилістичних)). Студент здійснює відносно адекватний лінгво-стилістичний аналіз.
2 «не задовільно»	Студент демонструє відсутність умінь перекладу незнайомого тексту з іноземної мови на українську, тобто допускає багато пропусків та відхилень від змісту оригіналу, робить помилки, що спотворюють зміст тексту оригіналу. Студент здійснює неадекватний лінгво-стилістичний аналіз.

Виконання кожного завдання оцінюється окремо. Виставляється оцінка, яка дорівнює середньому арифметичному балу за всі три завдання, округленому до цілого числа.

Оцінка «зараховано» виставляється за умови, якщо середній арифметичний бал за відповіді з трьох питань становить не менше трьох балів.

Оцінка «не зараховано» виставляється за умови, якщо середній арифметичний бал за відповіді з трьох питань становить менше трьох балів.

8.2 Організація оцінювання:

- **семестрове оцінювання** навчальних досягнень студентів з дисципліни «**Теоретичні засади мовленнєвих жанрів у контексті комунікації, типології та перекладу**» має таку структуру:

№ з/п	Види навчальної діяльності студента	Максимальна кількість балів
1.	Аудиторна навчальна робота.	25
2.	Самостійна навчальна робота.	25
3.	Модульна контрольна робота	50

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового балу за роботу протягом семестру і рейтингового балу за МКР

- **підсумкове оцінювання** навчальних досягнень студентів з дисципліни «**Теоретичні засади мовленнєвих жанрів у контексті комунікації, типології та перекладу**» здійснюється у формі заліку

Відмітка про залік «зараховано», «не зараховано» та оцінка в шкалі ЄКТС виставляється на підставі семестрового рейтингового балу студента за дисципліну таким чином:

90 – 100 балів	A
82 – 89 балів	B
74 – 81 бал	C
64 – 73 бали	D
60 – 63 бали	E
59 балів і нижче	FX.

Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів. Таким чином студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують відмітку про залік «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється відмітка про залік «зараховано», а в шкалі ЄКТС – E та бал 60. Якщо студент під час

заліку отримав відмітку про залік «не зараховано», то йому в залікову відомість виставляється відмітка про залік «не зараховано», оцінка FX – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

8.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно	A	90-100	Зараховано
Добре	B	82-89	
	C	75-81	
Задовільно	D	66-74	не зараховано
	E	60-65	
Незадовільно	FX	0-59	

Пререквізити (передумови вивчення дисципліни)	Знати: основні напрямки розвитку філологічної науки, методів філологічних досліджень, основ мовознавчих наук; Вміти: аналізувати сучасні соціальні та етичні проблеми, наукові школи, напрямки, концепції, джерела гуманітарного знання; Володіти формами і методами наукового пізнання, 3.4. Володіти основними поняттями, термінами, положеннями мовознавства та орієнтуватися на здобутки сучасної науки; сукупністю знань про структуру мовної системи, уміти оперувати цими знаннями у процесі професійної діяльності: аналізувати, зіставляти, групувати факти мови, використовувати методи відповідного лінгвістичного опису.
Навчально-методичне й інформаційне забезпечення	Основна література: 1. Daniele, F., & Gotti, M. (2015). <i>Il linguaggio dei generi testuali</i>. Milano: Franco Angeli. 2. Gotti, M. (2003). <i>Specialised Discourse: Linguistic Features and Changing Conventions</i>. Bern: Peter Lang. 3. Parodi, G. (2014). <i>Tipologia e funzioni dei testi</i>. Torino: UTET. 4. Swales, J. M. (1990). <i>Genre Analysis: English in Academic and Research Settings</i>. Cambridge: Cambridge University Press. 5. Trosborg, A. (1997). <i>Text Typology and Translation</i>. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins. 6. Баланда, Л. М. (2013). <i>Типологія мовленнєвих жанрів: Теорія і практика</i>. Київ: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія". 7. Коваленко, В. В. (2017). <i>Мовленнєві жанри: Комунікативний аспект</i>. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна. 8. Прокопенко, Н. В. (2018). <i>Типологія мовленнєвих жанрів і жанрологія</i>. Київ: Академвидав. Додаткова література: 1. Chesterman, A. (1997). <i>Memes of Translation: The Spread of Ideas in Translation Theory</i>. Amsterdam: John Benjamins. 2. Hatim, B., & Mason, I. (1997). <i>The Translator as Communicator</i>. London: Routledge. 3. Kress, G., & van Leeuwen, T. (2001). <i>Multimodal Discourse: The Modes and Media of Contemporary Communication</i>. London: Arnold. 4. Newmark, P. (1988). <i>A Textbook of Translation</i>. New York: Prentice Hall. 5. Toury, G. (1995). <i>Descriptive Translation Studies and</i>

	<i>Beyond</i>. Amsterdam: John Benjamins. 6. Барановська, І. В. (2015). <i>Перекладознавство: Теорія та практика</i>. Львів: ЛНУ імені Івана Франка. 7. Потебня, О. (1985). <i>Мовознавчі праці</i>. Київ: Наукова думка. 8. Фісун, М. І. (2016). <i>Теорія та практика перекладу</i>. Київ: Видавництво "Либідь".
Форми і способи поточного та семестрового контролю	Контроль результатів навчання студента з дисципліни «Теоретичні засади мовленнєвих жанрів у контексті комунікації, типології та перекладу» здійснюється у формі <i>поточного, рубіжного, підсумкового модульного та підсумкового семестрового контролю (заліку)</i>. <i>Вхідний контроль</i> застосовується як передумова успішної організації вивчення дисципліни. Він дає змогу визначити наявний рівень знань студентів і слугує орієнтиром для реалізації студенто-центрованого підходу в процесі викладання дисципліни та визначенні форм організації освітнього процесу і методів навчання. <i>Поточний контроль</i> успішності студентів здійснюється протягом семестру. Під час опанування навчальним матеріалом оцінюються <i>аудиторна, самостійна робота</i> та інші види навчальної діяльності студента. Поточний контроль проводиться на кожному семінарському/практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки і практичних навичок здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських/практичних заняттях. <i>Підсумковий модульний контроль</i> проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період навчання у межах годин, відведених на практичні заняття. <i>Підсумковий семестровий контроль</i> – це підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр (сесію), що з дисципліни «Теоретичні засади мовленнєвих жанрів у контексті комунікації, типології та перекладу» здійснюється у формі заліку.

Затверджено на засіданні кафедри італійської і французької філології та перекладу протокол № 14 від «03» червня 2025р.

Завідувач кафедри

Філоненко Н.Г.